

JUNI 2020 NL.PLANET-FUTURE.BE

MEDIA
PLANET

Circulaire economie

VOEDING P03

Blik op het succes van de veggemarkt.

VERPAKKING EN RECYCLAGE P08

Een sector vol innovatieve projecten.

CIRCULAIR BOUWEN P10

Maak kennis met de voordelen van kruislaaghout.

Koen Staut (Aerocircular):

“We zien een vliegtuig aan het einde van zijn economische levensduur als een doos met materialen.”

© FOTO: KRIS VAN EXEL

The future of packaging technology
EMPACK 2020
28 & 29 OCT
Nekkerhal
Mechelen

“Laat corona geen restafval maken van een circulair Vlaanderen”

Tegen 2050 wil Vlaanderen de overgang naar een circulaire economie afronden. Overal duiken slimme initiatieven op om de materialen die in onze economie circuleren, te recyclen en hergebruiken. Stany Vaes, algemeen directeur van de Belgische federatie van de afval- en recyclagesector, ziet onze regio graag uitgroeien tot dé recyclagehub van Europa, maar hoopt dat de coronacrisis geen spelbreker wordt.

Stany Vaes
Algemeen directeur
Belgische federatie
van de afval- en
recyclagesector

Zuhal Demir, Vlaams minister van Omgeving, uitte in haar beleidsnota dezelfde ambitie: van Vlaanderen dé Europese recyclagehub maken. Wij zetten hier vanuit de sector graag mee onze schouders onder, want we kunnen dit waarmaken. Als een van de pioniers hebben wij al veel kennis en expertise op het gebied van recyclage opgebouwd. Met resultaat. Recent nog ontwikkelden we samen met Valipac en enkele vooruitstrevende partnerbedrijven de eerste circulaire krimpfolie. Die bestaat voor 50% uit plasticfolies die bij bedrijven worden opgehaald, en kan als pallethoes, topvel of grondstofzak hergebruikt worden. Of de Green Deal Circulair Bouwen, waarin we samen met tal van organisaties en bedrijven volop inzetten op een circulaire Vlaamse bouwsector. Om producten en materialen, met een minimum aan restafval, maximaal opnieuw in te zetten.

Opnieuw en opnieuw
‘Opnieuw’ is de kern van alles wat we doen. Vandaar onze nieuwe naam: Denuo is Latijn voor ‘opnieuw’. Want recyclage is essentieel voor een circulaire economie. Tegelijk heeft recyclage pas zin als de gerecycleerde materialen ook - opnieuw - hun weg terugvinden

naar de markt. En daar stukt het nog te vaak. Te weinig bedrijven kiezen resoluut voor gerecycleerd materiaal in hun eigen productieproces. De coronacrisis brengt dit eens te meer aan het licht. In de eerste plaats bij de kunststofrecyclagebedrijven. De gekelderde olieprijs laten gerecycleerde plastics niet meer concurreren met de prijzen van nieuwe polymeren. Dit bedreigt de levensvatbaarheid van kunststofrecyclagebedrijven op elk terrein: verpakking, bouw, automotive, enz.

“ Recyclage heeft pas zin als de gerecycleerde materialen ook hun weg terugvinden naar de markt. En daar stukt het nog te vaak.

Geen vaag ideaal
De gevolgen kunnen moordend zijn voor deze bedrijven én voor de ambities van de Vlaamse regering. Daarom vragen we de overheid om mee de vraag naar gerecycleerd materiaal te stimuleren. Door bedrijven te verplichten om gerecycleerd materiaal in hun producten op te nemen, door het prijsverschil tussen aardolie en gerecycleerde plastics te compenseren met bijvoorbeeld een plasticaks of door de vrijstelling voor groenestroombijdragen uit te breiden naar de afval- en recyclagesector. Ideeën genoeg. Recyclage is geen vaag ideaal, het is cruciaal voor de duurzaamheid van onze regio. Go4circle zal onder de nieuwe naam Denuo die boodschap kracht blijven bijzetten. Met nooit aflatende energie en goodwill om de dialoog open te houden. Opnieuw en opnieuw. ■

Fietsleasing
Duurzaam, gezond én fiscaal interessant. Ontdek de voordelen voor werknemer en werkgever.
P04

Verpakkingsvrij winkelen
Voor Alexia Coppens start het proces om afval te beperken al bij de start van de keten.
P05

Visie
Bie De Keulenaer vertelt hoe circulariteit en MVO elkaar kunnen versterken.
P11

nl.planet-future.be

Lees online meer over de inspanningen van de industriële sector om hun verpakkingen duurzamer te maken en het afval tot een minimum te beperken.

CIRCULAIRE ECONOMIE | JUNI 2020

Managing Director: Leoni Smedts
Head of Production: Daan De Becker
Production Manager: Nicolas Mascia
Digital Manager: Stijn Rosiers
Business Developer: Ellen Aarts

Project Manager: Laurent Jansseune | Tel: +32 2 325 66 62
E-mail: laurent.jansseune@mediaplanet.com

Redactie: Joris Hendrickx | Sandra Gasten

Lay-out: i Graphic | E-mail: info@i-graphic.be

Print: De Persgroep | **Distributie:** De Morgen

Mediaplanet contactinformatie: Tel: +32 2 421 18 20
E-mail: redactie.be@mediaplanet.com | D/2020/12.996/31

VOLG ONS

/Mediaplanet @MediaplanetBE
 Mediaplanet Belgium Mediaplanetbe
 Mediaplanet

go4circle heet Nu denuo, wat ‘opnieuw’ betekent. omdat bijna alles

Wat gemaakt wordt waardevol materiaal bevat dat nadien Nog hergebruikt kan worden.

En daarom hergebruikten wij alvast de titels uit dit magazine voor onze boodschap.

Shaping the future of used materials.

denuo

“Zelfs als flexitariër heb je al een positieve impact op het klimaat”

Al meer dan dertig jaar brengt Garden Gourmet, deel van Nestlé, plantaardige vleesvervangers op de markt. En die markt wordt almaar ruimer dankzij een groter bewustzijn bij de consument en een divers gamma aan producten. “Zelfs als flexitariër heb je al een positieve impact op het klimaat”, zegt business manager Arthur Duquesne de la Vinelle. **Tekst:** Sandra Gasten

Dertig jaar geleden waren jullie pioniers op het vlak van plantaardige vleesvervangers. Hoe zijn jullie tot stand gekomen?

“Garden Gourmet is in 1986 in het Mid-den-Oosten ontstaan en werd drie jaar geleden deel van Nestlé. In de beginjaren lag de focus op een Levantijnse keuken met onder meer falafel en humus in het assortiment. Geleidelijk aan verschoof de productie naar groenteburgers. Wanneer mensen hun vleesconsumptie wilden verminderen, zijn de vleesvervangers op de markt gekomen. Dat aanbod evolueert en groeit voortdurend. De huidige trend zijn rauwe vleesvervangers, zoals de Sensational burger en het Sensational vegan gehakt. Daarmee richten we ons op de groeiende groep flexitariërs die op zoek is naar een vleesvervanger die qua smaak en beleving sterk op de dierlijke variant lijkt.”

Die stijging van het aanbod merk je ook in de supermarkten. Voelen jullie dat in de omzet?

“De markt van plantaardig voedsel en het aantal mensen dat hun vleesconsumptie wil doen dalen, neemt fors toe. In onze sector spreken we over eiwittransitie: con-

sumenten halen hun proteïnen minder uit dierlijke, maar steeds vaker uit plantaardige producten. Nochtans blijft de vegetarische productie een klein aandeel van de markt. De omzet bedroeg vorig jaar in België veertig miljoen euro, een peulschil in vergelijking met de miljarden in de vleesindustrie. Toch is er een stijgende trend voelbaar.

” De veggemarkt is de laatste vijf jaar elk jaar met zo’n 5 tot 10% gestegen. Sinds de COVID-19-pandemie is die groei zelfs 18%.

Zo is de veggemarkt de laatste vijf jaar elk jaar met zo’n 5 tot 10% gestegen. Sinds de COVID-19-pandemie is die groei zelfs 18%. We denken dat de consument nu meer gevoelig is aan gezonde en duurzame producten. Garden Gourmet is met een aandeel van 25% de grootste speler op de Belgische markt en dat aandeel groeit nog steeds. Dit terwijl er toch ook meer concurrenten zijn.”

▲ De huidige trend zijn rauwe vleesvervangers: er is sprake van een groeiende groep flexitariërs die op zoek is naar een vleesvervanger die qua smaak en beleving sterk op de dierlijke variant lijkt.

Arthur Duquesne de la Vinelle, Business Manager Garden Gourmet

Consumenten beschouwen veggieproducten als gezonder. Wat zijn de voordelen van zo’n plantaardig dieet voor de mens?

“Onze naam zegt het duidelijk: onze grondstoffen komen uit de tuin. Het overgrote deel van de producten bestaat uit sojabonen, peulvruchten, groenten en granen. Op de meeste van hen staat er ‘Bereid met alleen herkenbare ingrediënten’: ze zijn gemaakt met ingrediënten die je thuis in de keuken vindt en waar geen additieven in zitten. Soja-eiwitten zijn op nutritioneel vlak heel compleet: ze bevatten veel kwalitatieve eiwitten die alle essentiële aminozuren inhouden én veel vezels. Bijna alle producten hebben een Nutri-Score A of B en zijn ook superlekker.”

‘Sustainable sourcing’ of duurzame inkoop is een focus binnen jullie productieproces. Wat betekent dat?

“Duurzaamheid zit in ons DNA. Daarom hechten we bij de inkoop van onze grondstoffen niet alleen belang aan het economische voordeel, maar leggen we ook de nadruk op de positieve impact op het klimaat. Bovendien is het merendeel van onze producten ‘sustainable by design’ of duurzaam door hun ontwerp. Er is immers aangetoond dat er bij de productie van onze Sensational burger 80% minder grond nodig is en 75% minder broeikasgassen worden uitgestoten. Bovendien bespaar je per burger zo’n 1.500 liter water in vergelijking met een gewone burger. Zelfs als flexitariër heb je dus al een positieve impact op het klimaat. Daarnaast hechten we belang aan de herkomst van onze grondstoffen. Voor onze sojabonen - het belangrijkste ingrediënt - streven we naar een herkomst van 50% uit Europa. Tegen 2022 willen we dat aandeel opdrijven tot 100%. Ook de andere groenten telen we zo dicht mogelijk bij de productievestiging.”

Dat duurzame verhaal krijgt een vervolg met recycleerbare verpakkingen?

“Nestlé heeft de ambitie om tegen 2025 alle verpakkingen recyclebaar of herbruikbaar te maken. Uiteraard wil Garden Gourmet daarin meestappen. We hebben onze verpakkingen aangepast om recyclebaar te zijn en sorteerbaar in de nieuwe blauwe PMD+-zak. Hierna gaan we de verpakkingen nog verbeteren door hun gewicht te verlagen. Ons einddoel is om ze 100% uit papier te maken.

Omdat voeding een complex product is én veilig verpakt moet worden, zijn er veel voorwaarden aan verbonden. Die ontwikkeling moet nog op punt gesteld worden. Indien we erin slagen om een 100% plantaardige verpakking te produceren, zijn we volledig circulair.”

Jullie doen meer dan produceren alleen. Ook sensibilisering is een belangrijk aspect?

“Willen we een betekenisvolle impact hebben, dan moeten zowel ons aanbod als het bewustzijn bij de consument nog groeien. In die bewustmaking hebben wij als producent en marktleider een rol te spelen. Daarom maken we deel uit van de Next Food Chain, een bedrijfsnetwerk van spelers uit de plantaardige voedingssector, die ernaar streeft om plantaardige voeding als de vanzelfsprekende keuze te maken. Dit netwerk, ooit gestart door EVA vzw en Bond Beter Leefmilieu, zet samen met ons activiteiten op om een vegetarische levensstijl te promoten. Denk aan Donderdag Veggiedag of de Veggie Challenge van EVA vzw. Met die initiatieven willen we de consument een duwtje in de rug geven om flexitariër of vegetariër te worden, zonder dwingend te zijn. En het werkt. Op het einde van de Veggie Challenge, waarbij de consument tijdens één maand werd uitgedaagd om meer veggie te eten en waaraan 15.000 mensen deelnamen, zei 95% van de deelnemers dat ze meer veggie zullen blijven eten. We vergelijken onze rol in de voedingssector met de rol van de elektrische fiets op het vlak van mobiliteit: de wagen omruilen voor een fiets was een grote inspanning, maar de elektrische fiets heeft die stap vergemakkelijkt. Met onze smaakvolle, gezonde en handige producten willen we mensen helpen om makkelijker van vlees naar veggie over te schakelen. Want we zijn ervan overtuigd: hoe meer mensen vegetarisch eten, hoe beter de wereld zal zijn.” ■

IN SAMENWERKING MET

gardengourmet.be

© FOTO'S: PRIVÉ

Een groene en gezonde keuze

Ook voor zelfstandigen is een leasefiets een goed idee: zowel de fiets als de bijbehorende services en accessoires zijn 100% fiscaal aftrekbaar voor het bedrijf. Als je als zelfstandige de fiets af en toe voor woon-werkverplaatsingen gebruikt, dan ben je vrijgesteld van het Voordeel Alle Aard. Een leasefiets is een mooie manier om te investeren in je eigen bedrijf en een groener imago. Dit geldt natuurlijk ook voor andere bedrijven die kiezen voor fietsleasing. We pendelen gemiddeld bijna anderhalfuur per dag naar het werk: dit maakt dus een aanzienlijk deel van onze dag uit. Voor heel wat mensen biedt een (elektrische) fiets daarom soelaas. Files zijn verleden tijd en je gezondheid gaat erop vooruit. Vaak zijn werknemers zelf vragende partij om een fiets te leasen via hun werkgever, precies om deze redenen. Ook als bedrijf haal je hier voordeel uit: je maakt milieubewuste keuzes en krijgt in ruil fittere en minder gestresseerde werknemers. ■

Fietsleasing: duurzaam én fiscaal voordelig

Steeds meer werkgevers én werknemers kiezen voor fietsleasing. Dat is immers niet enkel duurzaam, maar ook bijzonder interessant omdat er fiscale voordelen aan verbonden zijn. Toelichting door Christophe Petit (General Manager) en Geert De Volder (Sales Manager) van LEASE A BIKE België. **Tekst:** Joris Hendrickx

Als je de totale rekening maakt, dan betaal je bij leasing aanzienlijk minder voor je fiets dan bij een privé-aankoop. De kosten voor de leasing kunnen immers van je brutoloon worden afgehouden. Je wordt hierdoor minder belast en de fiscus zal een groot deel van de kosten meebetalen. Op die manier blijft slechts een deel van de totale kost over voor jezelf. Bijzonder interessant dus voor wie op een duurzame manier fiscaal wil optimaliseren! Op lease-a-bike.be/calculator kan je alvast berekenen wat dat voor jou kan opleveren.

” De kosten voor de leasing kunnen van je brutoloon worden afgehouden. Je wordt hierdoor minder belast en de fiscus zal een groot deel van de kosten meebetalen.

Christophe Petit
General Manager LEASE A BIKE België

“Bij LEASE A BIKE lease je altijd aan een vaste termijn van 36 maanden”, vertelt De Volder. “Het gaat dan om een operationele leasing waarbij onderhoud, herstellingen, schadebeheer (verzekering) én pechverhelping inbegrepen zijn. Aan het einde van de 36 maanden mag de werknemer de fiets overnemen voor ongeveer 15% van de aankoopwaarde. Je ben hiertoe niet verplicht, maar het is een mooie kans.”

Vrije keuze van dealer, fiets en scenario
“We beschikken over een netwerk van ruim driehonderd kwalitatieve dealers. De werknemer is vrij om zelf een dealer te kiezen. Ook bieden wij een volledige vrijheid in merk en type fiets, zolang de waarde tussen de 500 en 15.000 euro ligt”, aldus Petit. “In België bieden we drie scenario’s aan”, vervolgt De Volder. “Een eerste mogelijkheid is dat je werkgever de leasing volledig betaalt. Dat kan eventueel in combinatie met een leasebudget voor een wagen of het kan deel uitmaken van een mobiliteitsbudget. Anderzijds kan je werkgever beslissen om een deel van de investering te dragen. Het meest gekozen is echter de derde mogelijkheid, waarbij je werkgever enkel faciliteert. Dat is immers fiscaal de meest interessante optie voor alle partijen.”

Indien je werkgever faciliteert, dan wordt het leasebedrag gewoon maandelijks afgetrokken van het brutosalaris. Maar het kan ook worden afgetrokken van een reeds betaalde bonus of van een dertiende maand. Voor je werkgever moet fietsleasing dan wel kosten-neutraal zijn. Jouw brutoloon als werknemer mag hierdoor dus niet dalen, anders zal je voorsnog RSZ moeten betalen op je fiets.

Volledig digitaal platform
LEASE A BIKE fungeert als een verbidingsplatform tussen de leasemaatschappij (de financierder), de werkgever, de werknemer en de dealer. Bij interesse van de klant zal de leasemaatschappij eerst een kredietcheck doen. Als die in orde is, kan de werkgever zijn werknemers digitaal uitnodigen om een fiets te kiezen. De werknemers ontvangen een code waarmee ze de fiets kunnen ophalen bij de dealer. “Eén van de zaken die ons uniek

maken, is dat we volledig digitaal werken”, aldus Petit. “De dealer hoeft geen offerte meer op te stellen. Je kan zelf op onze calculator op de website gaan kijken hoeveel jouw favoriete fiets jou maandelijks kost. Met de code die je van je werkgever hebt ontvangen, kan je dan de fiets ophalen bij de dealer naar keuze.”

” Aan het einde van de vaste termijn van 36 maanden mag de werknemer de fiets overnemen voor ongeveer 15% van de aankoopwaarde.

Geert De Volder
Sales Manager LEASE A BIKE België

De Volder: “Heel dit proces verloopt digitaal voor zowel de werkgever, werknemer als de dealer en vergt dus geen papierwerk meer. Net om die laatste redenen werken dealers graag met ons samen. Momenteel hebben we zoals aangehaald al meer dan driehonderd aangesloten dealers in België. Iedere dealer van goede kwaliteit kan zich bovendien gratis bij ons aansluiten.”

Snel en zonder zorgen
“Dankzij dit vlotte digitale proces kunnen we ook claimen dat we je binnen de week aan een fiets kunnen helpen, op voorwaarde dat de fiets op voorraad is natuurlijk. Maar eigenlijk is deze werkwijze voor alle betrokkenen een meerwaarde”, legt Christophe uit.

“Fietsleasing is bij ons even eenvoudig voor één fiets als voor tweehonderd fietsen, waardoor we zowel voor zelfstandigen als voor grote bedrijven een interessante partner zijn.”

“We bieden een volledige ontzorging. Het onderhoudspakket kan je kiezen in functie van de fiets en het gebruik. De verzekering is steeds 100% van de investeringswaarde, zonder afschrijving. De pechverhelping gebeurt in samenwerking met VAB”, vult De Volder aan.

Enige internationale fietsleasingbedrijf
LEASE A BIKE ontstond vijf jaar geleden in Duitsland en is sinds vier maanden actief in België. Vorig jaar startte het bedrijf ook op in Nederland. Het is dus relatief nieuw in België, maar heeft wel degelijk een serieuze achtergrond en ervaring. In Duitsland is het intussen een van de marktleiders met meer dan 30.000 fietsen die via haar platform werden geleased. Elk land gebruikt hetzelfde platform. Als enige internationale fietsleasingbedrijf in België is het ook een interessante partner voor bedrijven die eveneens activiteiten hebben in Nederland of Duitsland. Zo krijgen ze één aanspreekpunt voor al hun fietsleasing. ■

IN SAMENWERKING MET

lease-a-bike.be

“Plastic kan deel uitmaken van circulaire economie”

We bevinden ons op een kantelmoment wat betreft de circulaire recyclage van plastic. Maar om dat te stimuleren, zijn wel dringend bijkomende maatregelen nodig. Gesprek met Rolf Morssinkhof, eigenaar van Rymoplast NV. **Tekst:** Joris Hendrickx

Rolf Morssinkhof, eigenaar Rymoplast NV

Waarom hoort plastic thuis in de circulaire economie?

“Plastic kent zeer veel toepassingen en scoort vaak zeer goed als het gaat om verwerkbaarheid, lichtgewicht, houdbaarheid en hygiëne. Levenscyclus analyses (LCA's) tonen aan dat bv. een lichtgewicht PET flesje een lagere voetafdruk heeft dan een glazen fles. Het kan immers goed worden gerecycleerd: de dop kan in het recyclageproces eenvoudig worden gescheiden van de fles. Ook een stevige plasticdraagtas uit PE (polyethyleen) is een milieuvriendelijke oplossing: licht van gewicht, sterk, meermalig te gebruiken en recycleerbaar. Een plastic tas van recycalaat bespaart 75% CO₂ versus een tas van virgin plastics.”

Hoe kunnen we de circulariteit van plastic bevorderen?

“Ten eerste moeten we af van de wegwerp-cultuur. Plastic komt goed tot z'n recht in

een beschaving met de nodige infrastructuur voor gescheiden inzameling en sortering. Daarnaast moeten we met een consistente beprijzing steeds het gebruik van de meest duurzame oplossing bevorderen. Het beprijzen van bijvoorbeeld een plastic draagtas is prima - het bevordert meermalig gebruik. Maar met het gratis meegeven van een tas van een ander materiaal dat mogelijk moeilijk recycleerbaar is, krijgt de consument het verkeerde beeld van duurzaamheid.”

“Het ontwerp ligt aan de basis van circulariteit. Idealiter worden zo veel mogelijk kleurloze monotypes gebruikt. Verpakkingen of producten die moeilijk recycleerbaar zijn, moeten een grotere bijdrage leveren aan het inzamelingssysteem. Wanneer bijvoorbeeld verschillende plasticsoorten vermengd worden en deze niet gescheiden kunnen worden in het recyclageproces, dient de maatschappelijke kost hiervan aangerekend te worden.

▲ Plastic kent zeer veel toepassingen en scoort vaak zeer goed als het gaat om verwerkbaarheid, gewicht, houdbaarheid en hygiëne.

Zulke ‘zorgstromen’ werden ook veel geëxporteerd naar goedkope lonenlanden. Afgezien van het ethische aspect hiervan gaat dit ten koste van de recycling in Europa.”

Welke impact heeft de coronacrisis op die ambities?

“Duurzaamheid is altijd al geremd geweest door economische factoren, en dat zien we ook nu weer door de coronacrisis. Door de lage olieprijs zijn de prijzen voor virgin plastics sterk gedaald en wordt de duurdere gerecyclede grondstof weer minder toegepast. Sommige experts denken dan ook dat de hoogwaardige recycling van plastics en ‘design voor recycling’ in Europa pas echt op gang zullen komen als het gebruik van recycalaat verplicht wordt. Dit kan starten

met bescheiden percentages afhankelijk van het type product. Daarna kunnen we dat uitbouwen in de tijd. Ofwel een systeem zoals in Engeland, waar er een taks komt op verpakkingen die niet voldoen aan een percentage recycalaat.” ■

IN SAMENWERKING MET

rymoplast.be

“Verpakkingsvrij winkelen: afval beperken vanaf de start van de keten”

Alexia Coppens

Oprichtster OHNE Coop

“Circulaire economie betekent niet alleen grondstoffen hergebruiken, maar ze ook beperken én zelfs vermijden”, zegt Alexia Coppens, oprichtster van de verpakkingsvrije winkel OHNE Coop. “Door aan het begin van de keten te starten, vermijden we overbodig afval.”

Tekst: Sandra Gasten

Er zijn vijf OHNE-winkels in Oost-Vlaanderen. Wat was de oorspronkelijke missie?

“In onze maatschappij is er een overdaad aan verpakkingen. Alleen nog maar je supermarkt aankopen uitpakken om ze op te bergen, levert al snel een volle vuilnisbak op. Die overdaad willen we vermijden door verpakkingen in onze winkels te bannen. Daarnaast proberen we consumenten te sensibiliseren om bewustere koopgewoontes te maken. We laten hen verpakkingsvrij winkelen en combineren dat zo veel mogelijk met biologische producten. En we zetten maximaal in op de korte keten. Zo sparen we ook overbodige transportkilometers uit.”

Jullie passen dus in het circulaire verhaal?

“Zeker. Het begrip circulair roept bij de meesten spontaan het begrip ‘recycleren’ op: afval ombuigen tot iets herbruikbaar. Maar recyclage is slechts één deel van circulaire

economie, en eigenlijk het laatste. Daarvoor komen *refuse* of weigeren, *reduce* of beperken en *reuse* of hergebruiken. Wij spelen in op dat weigeren. Heel wat verpakkingen zijn in het leven geroepen omwille van hygiënische redenen en tijds winst, maar hebben een ‘eeuwig’ karakter. Daardoor wegen ze niet op tegen hun beperkte nut. Waarom gaan we ze dan produceren en recycleren, als ze vermeden kunnen worden?”

De winkels bundelen hun kennis als coöperatie. Wat willen jullie bereiken?

“De coöperatie is opgericht voor en door de OHNE-ondernemers. Omdat elke winkel dezelfde administratieve processen moet doorlopen, bundelen we onze kennis. We begeleiden elkaar bij de aankoop van producten en onderhandelen centraal met leveranciers, zodat we concurrentiële prijzen kunnen bedingen en hen sensibiliseren om circulaire tewerk te gaan. Maar elke winkel behoudt zijn vrijheid om specifieke streekproducten in de kijker te zetten, net omdat we de korte keten zo belangrijk vinden.”

Die sensibilisering van producenten is een belangrijk deel van jullie filosofie. Staan zij daar voor open?

“Het vraagt zowel van ons als van hen inspanningen. We dringen erop aan om ook bij de levering zo afvalvrij mogelijk tewerk te gaan, door bijvoorbeeld hergebruik te stimuleren.

Soms moeten wij langer zoeken om een leverancier te vinden die bij onze waarden past of laten we een leverancier links liggen wanneer die zich niet aanpast. Ook hier komt het belang van de coöperatie naar voor: als groep is het gemakkelijker om druk te zetten om hun gewoontes aan te passen.”

Merken jullie veel evolutie sinds de begindagen van de winkel?

“Steeds meer klanten staan open voor het verpakkingsvrije concept. Mensen moeten hun potjes of zakjes zelf meebrengen, maar dat vormt minder en minder een barrière. Daarnaast is het aanbod aan lokale producten gegroeid. Klanten hechten veel belang aan een breed assortiment, zodat ze niet meer naar een andere winkel hoeven. Dat zou haaks staan op onze waarden en die van ons cliënteel. In ieder geval zetten we lokaal winkelen op onze manier weer op de kaart.” ■

IN SAMENWERKING MET

OHNE.be/gent

” Mensen moeten hun potjes of zakjes zelf meebrengen, maar dat vormt minder en minder een barrière.

Belgische scale-up gaat op drie continenten circulair ontmantelen:

“We zien een vliegtuig aan het einde van zijn economische levensduur als een doos met materialen”

Vliegtuigen, boten, machines en grote motoren die uit gebruik worden genomen, bevatten heel wat hoogwaardige materialen en onderdelen die opnieuw kunnen worden hergebruikt. Koen Staut, CEO van de Belgische scale-up Aerocircular, legt uit hoe hij hier op maar liefst drie continenten een succesvol businessmodel rond opzet.

Tekst: Joris Hendrickx

Wat maakt jullie aanpak zo uniek?

“We zien een vliegtuig dat aan het einde van zijn economische levensduur is als een doos met materialen. Op zich is het idee van vliegtuigontmanteling niet nieuw, maar we zijn er wel als eerste in geslaagd om er een ecologisch verhaal van te maken, dat ook nog eens economisch rendabel is. We zijn voor onze financiering niet afhankelijk van subsidies. Dit is mogelijk door steeds te zoeken naar meerwaarde, waardoor onze klanten bereid zijn om ons als dienstverlener te betalen. We creëren zelfs zodanig veel meerwaarde voor onze klanten dat we met hen hebben kunnen afspreken dat de helft van de meerwaarde bij ons mag blijven om onze R&D-afdeling verder uit te bouwen.”

“Momenteel hebben we al een operationele site in Oostende. Deze zomer komt daar een ontmantelingslocatie bij in Phoenix (Arizona) en in 2021 nog een in Abu Dhabi. Het doel van deze werkplaatsen is om vliegtuigen zo veel mogelijk - volgens ons ontmantelingsplan - te ontdoen van onderdelen en componenten om vervolgens in het kader van de circulaire gedachte maximaal aan kwalitatieve herbestemming te doen.”

Hoe gaan jullie precies tewerk?

“Voor ieder onderdeel van een vliegtuig hebben we drie mogelijke stromen. De eerste stroom is het hergebruik van onderdelen in de luchtvaart. Klanten die hun vliegtuig door ons laten ontmantelen, geven ons een lijst van gemiddeld 250 à 300 onderdelen die ze zelf graag terug willen. In totaal bevat een operationeel vliegtuig echter ongeveer 450 componenten die interessant kunnen zijn als wisselstuk. Dat betekent dat we 150 à 200 componenten vermarkten via onze partners die deze vervolgens terug aanbieden aan onderhoudsbedrijven. Deze eerste stroom is een relatief stabiele stroom van herbestemming en leunt het dichtst aan bij de circulaire economie.”

“In de tweede stroom gebruiken we materialen en onderdelen zoals ze oorspronkelijk ontworpen zijn, maar met een andere bestemming. Zo wordt bijvoorbeeld met een gigantische zaag de volledige cockpit van het vliegtuig losgezaagd, zodat deze kan worden geconverteerd tot vliegsimulator door een Belgisch bedrijf dat daarin is gespecialiseerd. Zo’n volledige herbestemming is uiteraard beter dan het downgraden van de verschillende materialen. Bovendien is de manipulatiekost relatief laag, waardoor er een hoog rendement is. Maar we kunnen de romp ook in secties zagen die vervolgens kunnen dienen als pop-up bars, sleeprooms op festivals,...”

” We slagen er als eerste bedrijf in om het circulaire gedachtegoed te valoriseren in een rendabel project.

“In de derde stroom gebruiken we materialen opnieuw als grondstof. Voor ieder onderdeel zijn er duurzame herbestemmingen op materiaalgebied. Het mooiste voorbeeld is dat we het aluminium van de buitenzijde van de romp in een specifieke combinatie smelten met de binnenstructuur en de klinknagels, waardoor een nieuwe legering ontstaat die perfect voldoet aan de karakteristieken om poeder voor 3D-printers te maken. Zo genereren we een meerwaarde van een brutofactor honderd op de schrootwaarde. In een volgende stap zullen we dat poeder laten certificeren om opnieuw luchtvaartonderdelen van te printen, zodat de cirkel volledig rond is. Het is uiteraard onze dagelijkse oefening om de beste bestemming van deze drie telkens opnieuw te kiezen en te evalueren.”

Jullie hebben jullie activiteiten ook uitgebreid buiten de luchtvaart. Waarom?

“Het laatste halfjaar kregen we zeer veel vragen van buiten de luchtvaart. Daarom hebben we besloten om onze R&D-afdeling los te koppelen en als aparte entiteit te laten verdergaan onder de naam ‘Industrial Circularity Lab’. De expertise, het netwerk en het ecosysteem dat onze mensen binnen die afdeling hebben opgebouwd, kunnen we zo ook aanbieden aan andere sectoren, zoals de scheepvaart, machinebouw en zelfs motoren van boorplatformen. Ook daar is er immers heel wat potentieel om te herbestemmen waar onze expertise een meerwaarde kan opleveren. We worden intussen door heel wat grote spelers erkend: we maken samen met grote namen uit de luchtvaart- en academische wereld deel uit van diverse Europese subsidietrajecten.”

“Daarnaast ontwikkelen we tools. Zo hebben we een machine ontwikkeld en gepatenteerd, waarmee je klinknagels zeer efficiënt uit de romp van een vliegtuig kan verwijderen. Met deze kop kan dat aan tien klinkna-

gels per seconde, terwijl het met andere tools tien seconden per klinknagel duurt. Het interessante hieraan is dat deze tool ook heel nuttig is voor bijvoorbeeld repairshops. Er is dus zeker een enorme markt voor.”

” De expertise, het netwerk en het ecosysteem dat we hebben opgebouwd, kunnen we ook aanbieden aan andere sectoren, zoals de scheepvaart, machinebouw en zelfs motoren van boorplatformen.

Hoe belangrijk zijn jullie partners in dit verhaal?

“Voor de derde stroom, waarbij we materialen herbestemmen tot grondstof, gaan we nooit zelf de markt op. We zoeken steeds een gerenommeerde partij die geïnteresseerd is

© FOTO: KRIS VAN EXEL

Koen Staut, CEO Aerocircular

om samen met ons de markt te betreden of die deze materialen zelf in zijn productie kan gebruiken. Zo kunnen we blijven concentreren op de productontwikkeling, en kunnen we de expertise van anderen benutten om marketing, sales en distributie op te zetten. Het geeft zekerheid van de afzet van ons materiaal. Het bijkomende resultaat van zulke samenwerkingen is vaak dat onze R&D-afdelingen beginnen samen te werken en elkaar zo verrijken. Door de garantie van de afzet trekken we ook heel wat gereputeerde onderzoeksinstellingen aan. We doen enorm veel ervaring op en worden ook zeer goed ondersteund door het ecosysteem van leveranciers, klanten en partners dat we intussen hebben uitgebouwd.”

Waarom zijn jullie als start-up meteen opgestart in drie continenten?

“De markt waarin we werken maakte dit voor ons noodzakelijk. Bovendien is het een ideale manier om ons intellectueel

eigendom te beschermen. Op zich doen we niets nieuws, buiten dan de zaken die we effectief hebben gepatenteerd. We hebben vooral bestaande processen op een andere, nieuwe en vooral circulaire manier aan elkaar geschakeld. Op die manier slagen we er als eerste bedrijf in om het circulaire gedachtegoed te valoriseren in een rendabel project. Het risico snel te worden gekopieerd blijft een bijzonder aandachtspunt, waardoor we deze markten dan ook zo snel mogelijk zelf wilden claimen.” ■

IN SAMENWERKING MET

aerocircular.green

▲ De portaalzaag in Oostende is speciaal gemaakt voor vliegtuigen van het type A320 – B737 (narrow body).

SAMENWERKING

Grootste portaalzaag ter wereld staat in Oostende

Hilti ontwikkelde voor Aerocircular een enorme portaalzaag om met een chirurgische precisie vliegtuigen in secties te snijden. Hiermee wordt het mogelijk om op een kwalitatieve en efficiënte manier hoogwaardige materialen uit vliegtuigen te recupereren. Meer uitleg door Johan Lauwers, Global Key Project & Specials Manager bij Hilti Corporation in Liechtenstein. **Tekst:** Joris Hendrickx

■ “Onze portaalzaag die in Oostende wordt gebruikt door Aerocircular is de grootste ter wereld. Deze is speciaal gemaakt voor vliegtuigen van het type A320 – B737 (narrow body). We hebben echter ook plannen om een nóg grotere versie te maken die type A380 – B747 (wide body) aankan. Deze zal door Aerocircular worden gebruikt op hun site in het Midden-Oosten.”

” Onze zaag is opgebouwd volgens het circulaire principe. Maar liefst 95% van de machine is volledig recycleerbaar op het einde van de levensduur.

Johan Lauwers

Global Key Project & Specials Manager bij Hilti Corporation in Liechtenstein

Ruime ervaring in uitdagende projecten

“Op zich is dit soort van projecten niet nieuw voor Hilti. Zo zijn we bijvoorbeeld erg actief in de ontmanteling van radioactieve installaties van kerncentrales. We doen dat in speciale werkplaatsen, maar ook op de site zelf. Vaak worden bij kerncentrales immers eerst de enorme installaties gebouwd, en daarna pas het gebouw dat errond staat. Om zo’n installatie buiten te krijgen, moet ze dus eerst ter plekke in stukken worden gezaagd. Bij een kerncentrale vormt het secundaire afval trouwens traditioneel een groot probleem in de ontmanteling. Klassieke ontmantelingsmethodes maken

immers gebruik van een koelmedium, dat dan radioactief wordt. Onze technologie laat toe om alles droog te zagen, wat beter past in het circulaire gedachtegoed.”

Veilig en efficiënt

“Het gebruik van een diamantkabel om te zagen, is veiliger én efficiënter. Het grootste voordeel ten opzichte van andere methodes is dat je zeker kan zijn dat werkelijk alles gesneden is. Met diamant kunnen bovendien alle materialen worden gesneden: staal, aluminium, beton, asfalt, plastic, glas,... Tot slot kan dit type zaag volledig vanop afstand worden bestuurd, er is geen enkele interventie meer nodig van de operator aan het stuk zelf.”

Circulair ontwerp

“Ook de zaag zelf is opgebouwd volgens het circulaire principe, mede gestuurd door Aerocircular. Dit is trouwens een van de vele raakpunten die onze partnership zo uitdagend en interessant maakt. Maar liefst 95% van onze machine is volledig recycleerbaar op het einde van de levensduur. Enkel de isolatie van de elektrische kabels en de slijtring op de pulleys bestaan uit kunststof. De rest bestaat uit verschillende recupereerbare metaalsoorten.” ■

IN SAMENWERKING MET

decommissioning@hilti.com

“Het is onze rol om de vraag naar recyclaat te creëren”

Er is nog een enorm potentieel om ons bedrijfsmatig afval meer circulair te maken. Dat kan niet enkel op duurzaam, maar ook op economisch vlak flink wat opleveren. Daarom tracht Valipac de hele keten mee te betrekken via gerichte initiatieven en innovatieve projecten. Meer uitleg door CEO Francis Huysman. **Tekst:** Joris Hendrickx

Selectieve inzameling, sortering en recyclage van bedrijfsmatig verpakkingsafval

“Belgische bedrijven die verpakkingen op de markt brengen, moeten daar de volledige verantwoordelijkheid voor dragen tot het einde van het leven van die verpakkingen. Concreet moeten deze ‘verpakkingsverantwoordelijken’ aantonen dat 80% van hun verpakkingen wordt gerecycleerd. In dat kader ziet Valipac toe op de selectieve inzameling, sortering en recyclage van bedrijfsmatig verpakkingsafval in België. Jaarlijks bezorgen onze klanten ons declaraties van hoeveel verpakkingen ze op de markt hebben gebracht. Zij betalen ons dan een bijdrage die afhankelijk is van de gebruikte materialen en het volume aan verpakkingen. Om de recyclage aan te tonen, sluiten wij contracten af met ophalers die verpakkingsafval inzamelen bij de klanten van de verpakkingsverantwoordelijken (de ontpakkers). Om aan 80% recyclage te komen, gebruiken we de financiële bijdrage van onze klanten om de selectieve inzameling bij de ontpakkers via financiële incentives te stimuleren.”

“We moeten evolueren naar een ‘kleinere cirkel’, waarbij de verwerking van onze afvalstoffen binnen Europa gebeurt. Dat zou hier meteen ook heel wat tewerkstelling creëren.”

Naar een nieuw circulair systeem

“Dit systeem bestaat al meer dan twintig jaar en heeft zich bewezen. Maar de tijden zijn veranderd en we zijn ons ervan bewust dat het exporteren van verpakkingsafval naar Zuidoost-Azië om het daar te recyclen geen duurzaam systeem is. We moeten evolueren naar een ‘kleinere cirkel’, waarbij de verwerking van onze afvalstoffen binnen Europa gebeurt. Dat zou hier meteen ook heel wat tewerkstelling creëren. Daarom hebben we een nieuw circulair systeem opgezet waar ook traders, recycleurs en verpakkingsproducenten een cruciale rol krijgen. Traders zijn diegenen die het materiaal van de ophalers inzamelen en doorverkopen aan recycleurs. Recycleurs gaan vervolgens dat materiaal zo hoogwaardig mogelijk recyclen, zodat het opnieuw kan worden gebruikt door de verpakkingsproducenten. Door iedereen in de keten zijn verantwoordelijkheid te laten opnemen, willen we zo veel mogelijk verpakkingsafval opnieuw inzetten voor de verpakking van nieuwe producten, en dus zo hoog mogelijk in de waardeketen blijven.”

Circulaire krimphoezen

“Goederen die geleverd worden op een pallet worden in de meeste gevallen beschermd door een plasticen krimphoes. In 2019 heb-

Francis Huysman, CEO Valipac

ben we krimphoezen ontwikkeld die voor 50% uit gerecycleerd materiaal bestaan. We hebben dat gedaan in samenwerking met meerdere stakeholders uit de keten: Total als technische partner, Rymoplast als recycleur, Oerlemans als verpakkingsproducent en Wienerberger als verpakkingsverantwoordelijke. Deze krimphoezen worden intussen door meerdere bedrijven gebruikt. Kwalitatief gezien verschillen ze niet van klassieke krimphoezen en ze zijn ook niet veel duurder, maar hun CO₂-voetafdruk is vele malen kleiner. Er is dan ook geen enkele reden meer voor bedrijven om niet te kiezen voor krimphoezen die voor 50% bestaan uit gerecycleerde materialen. Deze krimphoezen zijn intussen genomineerd voor de *Belgian Business Awards for the Environment* én op Euro-

pees niveau voor de *Plastics Recylers Awards*. Dit is een belangrijke innovatie, want jaarlijks komt er in België maar liefst 100.000 ton bedrijfsmatige kunststof verpakking op de markt. Krimphoezen zijn daarbij goed voor 40.000 ton.”

Stretchfolie met 25% gerecycleerde plastic

“Een andere 40.000 ton betreft de stretchfolie, die voornamelijk gebruikt wordt in de distributiesector. Momenteel ontwikkelen we daarom ook een stretchfolie die 25% gerecycleerde plastic bevat. Stretchfolie is veel dunner dan krimphoezen (vergelijkbaar met huishoudfolie), waardoor het technisch moeilijker is er gerecycleerd materiaal in te verwerken. Samen met verpakkingsproducent Mima Films hebben

we een ander project opgestart, en die innovatie zal later dit jaar getest worden door gebruikers als Reynaers Aluminium en Colruyt. Zulke grote voorbeeldbedrijven als partners zijn belangrijk, want in hun zog zullen heel wat anderen volgen. We creëren zo een markt, net zoals we dat eerder al deden voor de krimphoezen. Het gaat hier ook onmiddellijk over grote tonnages. Op die manier kan het echt wel een gamechanger zijn om meer gebruik van recyclaat en recyclage van verpakkingen te realiseren in Europa. Afval als grondstof hebben we alvast meer dan genoeg, maar het komt er vooral op aan om de vraag naar recyclaat te creëren.”

“Belgische bedrijven moeten kunnen aantonen dat 80% van hun verpakkingen wordt gerecycleerd.”

Neutraliseerbare inkt

“Inkten hebben een negatieve invloed op de recyclage van verpakkingsfolie. Zonder voorsortering is het dus niet mogelijk om bedrukte folie hoogwaardig te recyclen. Daarom hebben we begin dit jaar samen met Vlaanderen Circulair een project opgestart om inkten te ontwikkelen die kunnen worden geneutraliseerd tijdens het recyclageproces. Op die manier zouden we van een folie met bedrukking opnieuw een folie kunnen maken die zo goed als volledig transparant is. Dit project zal twee jaar lopen en net zoals bij de krimphoezen en stretchfolie in samenwerking gebeuren met diverse stakeholders uit de keten.”

Verpakkingsafval wordt traceerbaar

“Traders vermarkten het verpakkingsafval dat door ophalers wordt verzameld bij bedrijven. Zij kiezen dus ook aan wie ze het willen verkopen en wat dus de finale bestemming is van dat afval. Om hier een beter zicht op te krijgen, hebben we onlangs met de belangrijkste traders die Belgisch verpakkingsafval verhandelen contracten afgesloten om hun lijsten van bestemmingen ter beschikking te stellen van Valipac. Zo kunnen we de traceerbaarheid van ons Belgische verpakkingsafval garanderen en vermijden dat het op illegale stortplaatsen belandt in bijvoorbeeld Zuidoost-Azië. Hierdoor zullen we ook gerichte auditprogramma's kunnen opzetten voor bepaalde recycleurs.”

IN SAMENWERKING MET

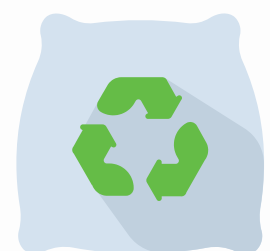
valipac.be

Naar circulaire bedrijfsmatige verpakkingen door het co-responsabiliseren van de stakeholders

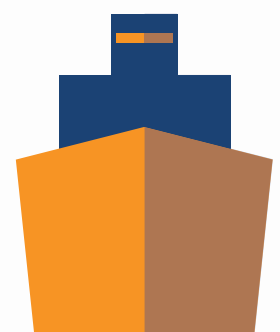
Bedrijven die goederen verpakken aanzetten tot leveringen in bulk of in herbruikbare verpakkingen.

Het gebruik van gerecycleerd materiaal stimuleren bij verpakkingsproducenten en bij bedrijven die goederen verpakken. Beter recycleerbare verpakkingen promoten door duidelijke richtlijnen en eco-modulatie.

Ophalers en bedrijven die goederen uitpakken aanzetten tot meer en betere selectieve inzameling van verpakkingsafval.

Samen met de ophalers en de traders, de traceerbaarheid van het Belgisch verpakkingsafval verbeteren om de recyclage te garanderen. Recyclage in Europa aanmoedigen.

Valipac vzw
Koningin Astridlaan 59 A / 11
1780 Wemmel

+32 2 456 83 10
info@valipac.be

▲ Project Hechtel-Eksel - Ecostruct / Aché Ligno

▲ Project woning Oordegem - Ecostruct

▲ Project Carbofisc - Aché Ligno

Bouwen met kruislaaghout: steviger, efficiënter én duurzamer dan beton

Houtbouw biedt heel wat voordelen ten opzichte van traditionele bouwmethodes, zowel op vlak van duurzaamheid, efficiëntie, veiligheid als isolatie. Piet Kerckhof (Aché Ligno Architecten) en Andy De Groote (CEO van Ecostruct) leggen uit. **Tekst:** Joris Hendrickx

Welke duurzame voordelen zijn verbonden aan CLT-bouw?

Kerckhof: “CLT of Cross Laminated Timber (kruislaaghout) is naar mijn mening de beste manier om circulair te bouwen omdat men start vanuit een materiaal dat hergroeibaar is. Voor iedere omgehakte boom kan onmiddellijk een nieuwe boom worden geplant, en zo is de cirkel meteen gemaakt. Een bijkomend voordeel is dat na decennialang te zijn gebruikt in een bouwconstructie, CLT-panelen verder kunnen worden hergebruikt of verwerkt voor andere toepassingen.”

De Groote: “Bovendien nemen bomen CO₂ op uit de lucht. Als de boom afsterft, wordt die CO₂ echter terug vrijgegeven. Door deze boom dus te gaan kappen en te gebruiken als grondstof voor huizen, wordt de CO₂ tijdens de levensduur van dat huis verder opgeslagen. Een ander belangrijk voordeel is dat je door met hout te bouwen heel veel CO₂-uitstoot vermijdt ten opzichte van traditionele methodes. De productie van beton en bakstenen gaat nu eenmaal gepaard met een enorme uitstoot.”

Kerckhof: “Het verschil tussen in beton bouwen en in hout bouwen is hierdoor twee ton CO₂ per m³ bouw materiaal. Zo wordt het dankzij hout mogelijk om CO₂-negatief te bouwen.”

Maar er moeten wel bomen voor worden gekapt?

Kerckhof: “De producenten van CLT-panelen hebben er alle belang bij om hun grondstoffen te halen uit duurzaam beheerde bossen. Om dat te garanderen, kunnen de meesten zowel een PEFC als FSC-label voorleggen. Van de jaarlijkse aangroei van Europese bossen gebruiken we bovendien momenteel nog niet eens de helft. Er is dus nog een enorm potentieel om het houtgebruik in de bouwsector te vergroten, zonder het volume van onze Europese bossen te verkleinen.”

De Groote: “De Europese bossen produceren 25 à 30 m³ hout per seconde. Een gemiddelde CLT-woning heeft 100 tot 125 m³ hout nodig. De grondstof voor een gemiddelde woning groeit dus in vier à vijf seconden terug.”

” Per kilogram materiaal heeft hout zeven keer meer stabiliteitseigenschappen dan beton. De perceptie dat beton sterker is dan hout is dus absoluut fout.

Hoe stevig is een CLT-gebouw?

Kerckhof: “CLT-panelen worden gefabriceerd met hout uit naaldbossen. De kwaliteit en stabiliteit bekomt men door meerdere plankenlagen te verlijmen. Dat resulteert in een soort van multiplexplaat waarbij de vezels kruislings op elkaar liggen.”

De Groote: “Afhankelijk van de draagkracht die nodig is worden meer lagen verlijmd. Het minimum is drie, maar voor gewelven ga je dan eerder richting vijf of zeven lagen terwijl voor muren drie lagen voldoende zijn.”

Kerckhof: “Per kilogram materiaal heeft hout zeven keer meer stabiliteitseigenschappen dan beton. De perceptie dat beton sterker is dan hout is dus absoluut fout.”

Wat met de brandveiligheid?

Kerckhof: “De brandweer ziet iedere houtbouw als een houtskeletbouw. Een houtskeletwand is een sandwichpaneel met aan beide zijden een beschermings- en/of verstevigingsplaat. De houten stijlen zijn de afstandhouders in het sandwichpaneel. Een houtskeletbouw bevat hierdoor slechts 10% van het hout dat

gebruikt wordt in een CLT-wand. Zonder voldoende bescherming (gipskartonplaat) brandt een houtskeletbouw veel sneller dan een CLT-bouw. Je kan het vergelijken met een barbecue: met een hoopje dunne takken krijg je je vuur veel sneller aan dan met één dikke houtblok.”

De Groote: “De buitenzijde van CLT carboniseert in feite. Een test waarbij gedurende anderhalfuur aan duizend graden een CLT-paneel werd verhit, resulteerde enkel in een buitenste laag die verkoolde. De rest van het paneel bleef intact. De brandsnelheid was 42 mm per uur. Hierdoor zal de stabiliteit van een CLT-gebouw nooit in gevaar komen bij brand. Hout brandt, maar het brandt wel veilig.”

Welke efficiëntiewinsten levert CLT op?

De Groote: “Met CLT kunnen we een woning veel sneller bouwen. Een kleine ruwbouw bouwen we op twee à drie dagen, een grote op een week. We werken immers met prefab houtelementen die op voorhand voorzien zijn van de nodige inkepingen en uitsparingen. De voorafgaande engineering resulteert in een beduidend lagere foutmarge doordat de afhankelijkheid van menselijke fouten op de werf wordt beperkt. Bovendien bouwen we droog, waardoor de ruwbouw niet moet uitdrogen vooraleer men verder kan werken en men de totale doorlooptijd van een gemiddelde woning sterk kan reduceren.”

Kerckhof: “Er is ook veel minder afval op de werf doordat de prefab elementen in hun geheel verwerkt worden in de bouw. Momenteel werken we trouwens aan een volledig vakantiepark in CLT te Hechtel-Eksel, dat voor België en misschien zelfs voor heel Europa het meest ecologische zal zijn. De projectontwikkelaar Life Tree Properties onder leiding van Hendrik Danneels was niet alleen overtuigd van de duurzame voordelen, maar hij kan nu met hetzelfde kapitaal ook meerdere projecten bouwen omdat het veel sneller en efficiënter gaat.”

Met welke uitdagingen kampen jullie nog?

Kerckhof: “We stoten soms nog op de klassieke machtsverhoudingen in de bouwsector. Een CLT-bouw vereist dat aannemer, bouwpromotor en bouwheer van bij het begin samen aan tafel gaan zitten en tijdens het hele project een goede verstandhouding hebben. Een aangepast juridisch kader zou die uitdaging kunnen oplossen. Wijzelf hebben alvast een hechte band kunnen opbouwen tussen Aché Ligno Architecten en Ecostruct waarmee we dat kunnen overstijgen en een hecht bouwteam vormen.”

“CLT-panelen zijn bovendien erg thermisch inert. Toch mag door hun hoge isolatiewaarde onder de huidige EPB-regelgeving de inertie niet worden meegerekend. Volgens die regels scoort een CLT-gebouw in theorie dus altijd slechter dan een traditioneel gebouw, terwijl het in de praktijk net beter scoort.”

De Groote: “Dat spreekt nochtans voor zich: hout voelt warmer aan dan steen. Er zal dus een moment komen dat daar wel rekening mee wordt gehouden. En dan zal het veel gemakkelijker zijn om de strenge EPB-normen te halen met een CLT-woning dan met een klassieke woning.” ■

» Wil je graag eens een CLT woning van dichtbij bekijken? Kom dan op zaterdag 4 juli tussen 10u en 17u naar de openwerfdag - klinkaard 102 te Oordegem.

IN SAMENWERKING MET

ecostruct.be/openwerfdagen
ache-ligno.be

“Circulariteit en MVO versterken elkaar”

Maatschappelijk verantwoord ondernemen en de circulaire economie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Meer zelfs, ze versterken elkaar. Meer uitleg door Bie De Keulenaer, projectmedewerker Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen bij MVO Vlaanderen. **Tekst:** Joris Hendrickx

“We moeten absoluut evolueren van een lineaire naar een circulaire economie. Dat betekent dat men al vanaf het ontwerp van een product moet nadenken over de manier waarop men grondstoffen kan gebruiken, zodat ze aan het einde van de levensduur van dat product terug kunnen worden hergebruikt in dezelfde formatie of in andere toepassingen. De levenscyclus van grondstoffen mag niet langer eindig zijn. Afval zal niet meer bestaan. Een mogelijke manier om dat te doen, is modulariteit. Hierbij kan elk onderdeel van een product of concept worden hersteld of op een nieuwe manier worden ingezet. Bovendien zullen we minder moeten produceren. Het heeft geen zin om te blijven produceren tot er een overschot ontstaat.”

Van bezit naar (gedeeld) gebruik
“Daarnaast moeten we overschakelen van het bezit van producten naar het gebruik daarvan. Zo bieden bijvoorbeeld verlichtingsfabrikanten vandaag al aan om enkel het gebruik van hun verlichting te betalen. Zij blijven eigenaar en bieden een service aan waarin ook het onderhoud en de herstellingen zijn inbegrepen. In datzelfde

kader is er de opkomst van de deeleconomie. Het bekendste voorbeeld daarvan vandaag zijn wagens en fietsen die via een abonnementsformule worden gedeeld tussen een groot aantal personen. Maar er ontstaan ook steeds meer burgerplatformen waar burens bijvoorbeeld bepaalde gereedschappen van elkaar kunnen lenen.”

” **De coronacrisis heeft ons geleerd dat de productieketens terug korter moeten worden. Dat biedt economische voordelen, zorgt voor meer transparantie én plaatselijke tewerkstelling.**

Samen sterker
“Om dat allemaal te laten slagen, moeten mensen uiteraard wel worden samengebracht en dienen de krachten te worden gebundeld. En dat begint al bij het ontwerp. Door alle stakeholders te betrekken en hen kennis en informatie te laten delen, kom je

© FOTO: KRIS VAN EXEL

Bie De Keulenaer

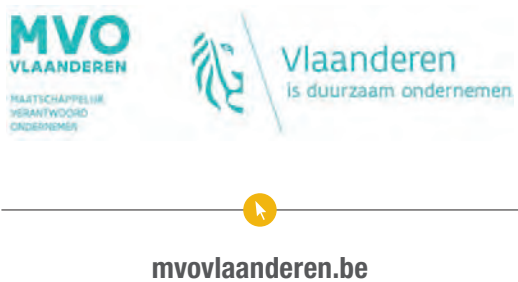
Projectmedewerker Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen bij MVO Vlaanderen

tot meer innovatie en blijf je voortdurend verbeteren. Dat betekent dat de verschillende partijen zich niet meer mogen afschermen achter patenten, maar gezamenlijk moeten streven naar een einddoel. Zo kan je nu eenmaal meer bereiken. In dat kader zijn er intussen al heel wat platformen opgezet.”

Opportunities voor sociale en lokale economie
“Een ander belangrijk aspect van de circulaire economie, dat zeker sinds de coronacrisis nog meer op de voorgrond is gekomen, betreft het lokaal produceren en verkopen van producten. De productieketens moeten terug korter worden. Dat biedt niet alleen economische voordelen, het zorgt ook voor meer transparantie in de keten én zorgt voor plaatselijke tewerkstelling. Wat dat laatste betreft, is de circulaire econo-

mie trouwens ideaal om de sociale tewerkstelling te versterken. Veel activiteiten die typisch zijn voor de circulaire economie (herstellen, onderhoud, sorteren,...) zijn ideaal om door deze doelgroep te laten uitvoeren. Maar deze openen ook heel wat nieuwe opportuniteiten voor kleine innovatieve bedrijven.” ■

IN SAMENWERKING MET

Van plastic afval tot barbiepop of straatmeubilair

Als eerste in België startte Eco-Oh! uit Houthalen-Helchteren dertig jaar geleden met de recyclage van plasticverpakkingen tot kunststof. “Al onze producten, zoals zitbanken of compostbakken, zijn 100% circulair en kunnen op hun beurt gerecycleerd worden”, zegt CEO Koen Verhaert.

Tekst : Sandra Gasten

Eind jaren 80 was recyclage van plastic revolutionair. Waar is dat idee gestart?
“In de jaren tachtig was er al een overvloed aan plastic en beseften men dat die hoeveelheid moest verminderen. Het nam immers te veel plek in op de stortplaatsen en kon niet verbrand worden. Daarom zijn de Kempense Steenkoolmijnen, Eurobox, Ovam en de Limburgse Vinylmaatschappij in 1989 gestart met het pilootproject EKOL om plastic te recycleren. Daaruit is Eco-Oh! gegroeid.”

Recyclage van plastic: hoe gaat dat in zijn werk?
“Het plastic dat in de roze vuilniszakken wordt ingezameld en een deel van het afval van het recyclagepark belanden bij ons. Dat vermalen we tot stukken, reinigen we in een wastrommel en hakken we nog kleiner. Na een lange productieweg krijgen we korreltjes die we smelten en in vormen spuiten. Zo maken we onder meer bloembakken, barbiepoppen, tuin-

afboordingen en straatmeubilair. Bijna 85% van het plastic wordt gerecycleerd, het enige restafval - papier of slib - wordt verbrand.”

Zit circulair denken ook verweven in andere delen van jullie productieproces?
“Die filosofie zit in ons DNA. Zo werken we met groene energie en hebben we een bekken waarin we regenwater opvangen om in onze wastrommels te gebruiken. Het overtollige water zuiveren en hergebruiken we. Zo verdwijnt het niet in de riolering. Momenteel zijn we onze strategische identiteit aan het onderzoeken om zo meer bewustzijn in de samenleving te kunnen creëren rond circulariteit en duurzaamheid.”

Beseffen bedrijven dat recyclage van plastic noodzakelijk is?
“Absoluut. Zo kregen we de vraag van een producent van schoonheidsproducten om verpakkingen uit gerecycleerd materiaal te maken. Door ons productieproces op punt te stellen en onze materialen te verbeteren, zullen bedrijven sneller gerecycleerde in plaats van nieuwe grondstoffen kunnen gebruiken. Zo wordt circulair denken een maatschappelijke evidentie.”

Zijn er al bijzondere samenwerkingen tot stand gekomen?
“Vorig jaar maakten we met staalproducent Bekaert een kunstwerk voor Koen Vanmechelen. De sculptuur van negen meter bevat acht-

honderd kilogram plastics, versterkt met staal. We ontwikkelden ook een zitbank voor de stad Oostende met afval uit de zee en maakten de toegangspoort voor C-Mine. Momenteel ontwikkelen we met start-up Colossus 3D Printing een proces om van onze grondstoffen 3D-objecten te kunnen printen. Hierdoor krijgen meer en meer bedrijven de kans om zelf circulaire producten uit plastic afval te maken.”

” **Het plastic dat in de roze vuilniszakken wordt ingezameld en een deel van het afval van het recyclagepark verwerken we na een lang productieproces tot korreltjes die we smelten en in vormen spuiten.**

Zal jullie capaciteit in de toekomst nog toenemen?
“De volumes van plastic afval zijn de laatste jaren met 20% gestegen. Daarom installeren we in september een derde waslijn, waardoor we onze capaciteit verhogen van 21.300 tot 34.000 ton of het afval van 3,2 miljoen Belgen. Wanneer elke Belg de P+MD-vuilniszak gebruikt, waarin PMD en plastics zitten, zal die hoeveelheid nog stijgen.” ■

▲ Koen Verhaert, CEO Eco-Oh!, en kunstenaar Koen Vanmechelen: de sculptuur van negen meter bevat maar liefst achthonderd kilogram plastics.

IN SAMENWERKING MET

duurzaam

VERWARMEN

en

KOELEN

dankzij de onmetelijke kracht van de aarde!

Klaar voor
de toekomst met
onze 5^e generatie
**geothermische
warmtepompen**

25 jaar omnium garantie

Beste EPB en hoogste
rendement op de
Belgische markt

itho daalderop
Climate for life

Ontdek er alles over op: www.ithodaalderop-wpu.be